

Сима ИСМАЙЛОВА
муəллим

ƏДƏБИ БИОБИБЛИОГРАФИК НƏШРЛƏР БИБЛИОГРАФИК ВƏСАИТЛƏРИН МУЪУМ НӨВУДУР

Тарихи аз гала бəшəriјјəтин тарихинə бəрəбər олан бəдии əдəбијјат вə нисбətən сонралар јаранмышы əдəби тəнгид вə əдəбијјатшунаслыг мəзмунлу илкин мənбэлэр һагтында библиографик информасија олмалан һəмин мənбэлəрдən информасија тələбатчыларынын сəмərəли истифадə етмалəri мумкун дејил. Елə буна кərəдир ки, əдəби библиографик вəсаитлэр сисетми заман кечдикчə инкишаф едэрək зənкинлəшир, тəкмиллəшир вə чəмијјəтин əдəби библиографик информасијаја олан тələбатынын даһа долгун шəкилдə едэнилмəсинə хадмэт едир.

Мүасир əдəби библиографик васитэлэр системи һагтында ајдын тəсəввүр јаратмаг үчүн онун тərкиб һиссэлəрини, башга сөзлə, библиографик информасијанын тələбатчылара чатдырылмасы каналларыны фəрглэндирмək лазымдыр. Бунлары белə группашдырмаг олар:

1. Библиографик вəсаитлəрин ајры-ајры нəшрлəri;
2. Хүсуси библиографик дөври вə арды давам едэн нəшрлэр;
3. Китабарасы вə китабичəриси библиографик материаллар;
4. Китаб нəшри вə китаб тичарəти библиографик материаллар вə башгалары.

Библиографик информасија адлары чəкилən каналлар васитəсилə тək һалда дејил, һəм дə комплекс формада дикэр билик саһалəринə даир информасија илə үзви шəкилдə синтез олунур.

Əдəби библиографик васитэлəрин комплекс нөвүнүн бариз нүмунəsi əдəби библиографик вəсаитлəрдир. Белə вəсаитлəрдə библиографик информасија сораг характерли библиографик информасија илə синтез едилмиш формала верилир. Башга сөзлə десək, əдəби хадимин һəјаты һагтында информасија илə јанашы, бурада һəмин хадимлəрин јарадычылыгы һагтында да библиографик информасија верилир.

Азэрбајчан əдəби библиографик вəсаитлэр системи ичəрисиндə библиографик вəсаитлəрин эн долгун, зənкин нүмунəsi 1995-чи илдə "Азэрбајчан Энциклопедијасы" Нəшријјат-Полиграфија Бирлији мə "Өнэр" нəшријјаты тərəфиндən бурахылмышы "Азэрбајчан јазычылары" адлы вəсаитдир. Вəсаитин тərтибчиси кəркəmли əдəбијјатшунас алим, журналист, филологија елмлəri доктору, профессор Тејмур Əһмədовдур. Бу əсəрин характерик чəһəти олур ки, бурада

һəјаты вə јарадычылыгы һагтында информасија верилən бүтүн шəхслэр Азэрбајчан Јазычылар Бирлијинин үзвүдүр. Јə'ни Азэрбајчанын танынмышы јазычылары, шаирлəri вə тəнгидчилəридир.

Мə'лумат китабында материаллар һагтында бəһс олунан шəхслəрин əдəби тəхəлтүслəринин əлифбасы илə верилмишдир.

Гыса библиографик мə'луматла јанашы, орада мүəлифлəрин ајры-ајры əсəрлəri һагтында гыса библиографик хүласəнин верилмəsi һəмин вəсаитин информасија потенциальны хејли артырыр.

Гејд етмək лазымдыр ки, тəгдим едилən библиографик информасија мənбəјиндə материалларын əкс олунмасы сечмə характери дашыјыр вə һər бир шəхсин јарадычылыгыны там долгунлугла əкс едирмир.

Бу нəшрдə библиографијанын методикасы бахымындан бə'зи чатшымазлыглар вар. Лакин һəмин вəсаитин Азэрбајчан јазычылары һагтында илкин мə'лумат əлдə едилмəсиндə бəјүк əһəмијјətə малик олмасы данылмаздыр.

ƏДƏБИЈАТ

1. Коршунов О.П. Библиографоведение. Общий курс: Учебник. - М., 1990. - 387 с.
2. Лауфер Ю.М. Теория и методика советской литературной библиографии. - М.: Книга, 1978. - 237 с.
3. Библиография художественной литературы и литературоведения: Учебник. - М.: Книга, 1985. - 335 с.
4. Хяляфов Ə.Т. Бəдиш əдəбијјат вə əдəбијјатшунаслыгын библиографијасы: Дəрс вəсаити. - Б.: АДУ-нун нəшри, 1986. - 80 с.
5. Азэрбајчан јазычылары: Энциклопедик мə'лумат китабы. Тəртибчи Т.Əһмədов, - Б., 1995. - 670 с.

Сима ИСМАЙЛОВА

РЕЗЮМЕ

Литературно-библиографические пособия служат более полному удовлетворению литературно-библиографических потребностей общества. Ярким примером комплексного вида литературно-библиографических средств являются литературно-библиографические пособия. Я таких пособиях библиографическая информация предстает в синтетической форме.